

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 14777/2023
28.05.2025. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Владимир Савић, адвокат из ..., против туженог Града Новог Сада, кога заступа Правобранилаштво Града Новог Сада, ради исплате и утврђења, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 3236/22 од 16.03.2023. године, у седници одржаној 28.05.2025. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 3236/22 од 16.03.2023. године и пресуда Вишег суда у Новом Саду П 434/2020 од 19.10.2022. године у ставовима другом, трећем и петом изреке и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 434/2020 од 19.10.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је предлог туженог за одређивање прекида поступка. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу исплати износ од 4.889.410,02 динара са законском затезном каматом почев од пресуђења 19.10.2022. године до исплате, на име накнаде за 989/1350 дела парцеле .../... уписане у лист непокретности бр ... КО ..., која у природи представља део улице у Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да изврши упис права својине – јавне својине Града Новог Сада на 989/1350 дела парцеле .../... уписане у лист непокретности бр ... КО ..., што је тужилац дужан признати и трпети. Ставом четвртим изреке, одбијен је део тужбеног захтева преко досуђеног износа од 4.889.410,02 динара, до траженог износа од 5.432.676,48 динара и део тужбеног захтева којим је тражено да се обавезе тужени да изврши упис права својине Града Новог Сада преко 989/1350 дела па до 1100/1350 дела парцеле .../... уписане у лист непокретности број ... КО Ставом петим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 387.959,10 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности до исплате. Ставом шестим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 25.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 3236/22 од 16.03.2023. године, одбијена је жалба туженог и наведена првостепена пресуда у побијаном усвајајућем делу потврђена. Одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је утврдио да је ревизија дозвољена по имовинском цензусу прописаном у члану 403. став 3. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 10/23). Пошто је испитао побијану пресуду применом члана 408. овог закона, с пажњом по службеној дужности на битну повреду из члана 374. став 2. тачка 2. овог закона и на правилну примену материјалног права, Врховни суд је нашао да је ревизија туженог основана.

Побијаним делом правноснажне пресуде тужиоцу је досуђена новчана накнада у износу од 4.889.410,02 динара за његов сувласнички удео од 989/1300 парцеле .../... уписане у ЛН ... КО ..., која има уписану површину 405 м², а у природи је површином од 364 м² ушла у састав улице ..., те је у тој површини приведена планској намени, што према сувласничком уделу тужиоца одговара површини од 297 м² фактички одузетог земљишта које представља јавну саобраћајну површину. Усвојен је и захтев тужиоца да се тужени обавезе да изврши упис права јавне својине Града Новог Сада на 989/1350 дела предметне парцеле.

Чињенично је утврђено да је на парцели .../... површине 405 м² тужилац уписан као власник са сувласничким уделом у 110/1350 дела, да је део парцеле у површини 364 м² ушао у састав улице ... у ... као јавна саобраћајна површина. Према Плану генералне регулације Мишелука са рибњаком („Службени лист Града Новог Сада“ бр. 57/2014) и Плану детаљне регулације Мишелука II у Новом Саду („Службени лист Града Новог Сада“ бр. 26/2017) парцела број .../... је у целости намењена за јавну површину – регулацију улице ... која функционално повезује делове насељеног места Пре доношења ових планских докумената, на парцели .../... уписаној у ЛН ... КО ..., на сувласничком делу тужиоца од 1100/1350 уписани су терети, дана 11.01.2012. године уписана је извршна вансудска хипотека првог реда ради обезбеђења новчаног потраживања повериоца ББ, а дана 29.07.2013. године на основу наредбе Тужилаштва за организовани криминал ОИК бр 5/13 од 26.07.2013. године уписана је забрана располагања имовином на уделу непокретности у власништву тужиоца. Утврђене су чињенице да је дана 31.05.2021. године покренут поступак за брисање хипотеке на основу брисовне дозволе подносиоца јавног бележника Гордане Јовановић за ББ, а дана 29.03.2022. године покренут поступак за брисање уписа терета на основу одлуке Тужилаштва за организовани криминал ОИК бр. 5/13. Нема података да су терети брисани до закључења главне расправе 19.10.2022. године и доношења првостепене пресуде којом је тужени Град Нови Сад обавезан да тужиоцу исплати новчану накнаду за одређени удео на парцели и да на том уделу изврши упис права јавне својине Града Новог Сада.

Пресуђење је засновано на закључку о пропуштању туженог Града Новог Сада да спроведе управни поступак за доношење појединачног правног акта о изузимању дела парцеле из својине и поседа тужиоца у корист јавне својине туженог и да исплати новчану накнаду за лишење права својине тужиоца у смислу члана 58. став 1. и 2. Устава Републике Србије, како је предвиђено Законом о експропријацији, те да је на тај начин дошло до повреде уставног и конвенцијског права тужиоца на мирно уживање имовине.

Изнето становиште по оцени Врховног суда није одрживо због пропуста нижестепених судова да испитају испуњеност услова за доношење усвајајуће одлуке о наведеном делу тужбеног захтева. Наиме, није утврђено да ли су окончани поступци брисања извршне вансудске хипотеке уписане 2012. године и брисања забране располагања на сувласничком уделу тужиоца на парцели .../... уписане 2013. године на основу наредбе Тужилаштва за организовани криминал.

Од уписа забране располагања на уделу тужиоца на непокретности 26.07.2013. године на основу наредбе Тужилаштва за организовани криминал, све до брисања наведене забране, без дозволе тог органа није ни могао бити спроведен управни поступак применом Закона о експропријацији са исплатом новчане накнаде тужиоцу. Забрана располагања подразумева не само забрану отуђења, већ и остварења новчане накнаде као тржишног еквивалента имовине под забраном. У таквој ситуацији нужно је било размотрити питање дозвољености располагања од стране тужиоца захтевима стављеним у поступку по тужби поднетој 03.11.2020. године. Овом питању није довољна пажња посвећена у спроведеном поступку, с обзиром да није утврђено да ли је отпао разлог који је спречавао остварење права на новчану накнаду и сходно томе провођење уписа јавне својине. Располагања која су у супротности са принудним прописима, јавним поретком, правилима морала и добрим обичајима, не уживају судску заштиту (члан 3. став 3. ЗПП). Примењено на овај случај, то би значило да тужилац не би могао остварити новчану накнаду и упис јавне својине Града Новог Сада на делу непокретности под забраном располагања изреченом од стране државног органа све док је његов удео под уписом забране располагања.

Из изнетих разлога, обе нижестепене пресуде су морале бити укинуте у побијаном делу и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење.

У поновном поступку, суд ће имати у виду примедбе изнете у овом решењу и надопунити чињенично утврђење у сврху доношења правилне одлуке о захтеву за исплату накнаде и упис јавне својине туженог.

Као акцесорна, укинута је и одлука о трошковима, условљени даљим исходом спора.

Из наведених разлога, на основу одредбе члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци овог решења.

**Председник већа – судија
Весна Субић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић